

07.01.2011

Beperking van de (dioxine)schade vooraf is mogelijk

Het jongste dioxineschandaal in het diervoer heeft duidelijk laten zien, dat controlesystemen binnen de voedselproductie pas met vertraging ingrijpen en vaak dan pas als er al een aanzienlijke schade is ontstaan. Nadat bekend werd, dat door ondeugdelijke mengvetzuren bij de productie van voedingsmiddelen legkippenbestanden en eieren werden gecontamineerd, hebben de overheden van meerdere Duitse deelstaten per direct drastische maatregelen getroffen, om de schade voor consumenten en landbouw binnen de perken te houden. Nedersaksen blokkeerde 1.000 legkippenboerderijen, in Noordrijn-Westfalen werden rond de 8.000 legkippen gedood en ook aan varkensmesterijen werden klaarblijkelijk met dioxine gecontamineerde ladingen geleverd.

Boeren dragen de kosten

Voor de boeren betekent het nieuwe diervoerschandaal een enorme economische schade, temeer als hun bedrijven voor langere tijd met commercialisatieverboden te maken hebben. Bovendien dragen ze momenteel de kosten voor controle op residuen, die zijn voorgeschreven, opdat hun bedrijven weer mogen leveren. De consument is er weer eens met een blauw oog van afgekomen, omdat dankzij functionerende monitoring in de kwaliteitswaarborging de dioxinecontaminatie in de levensmiddelen werd ontdekt - ook al was dat met onnodige vertraging.

Zou het uit macro-economisch oogpunt niet veel voordeliger zijn als de verontreinigde grondstoffen gewoon helemaal niet in het voer terecht zouden komen? In het kader van het SafeGuard-project alsook van andere projecten houdt het onderzoeksnetwerk GIQS zich o.a. bezig met verschillende maatregelen die al vooraf de schade zouden kunnen beperken. Naar het huidige recht is de boer verantwoordelijk voor de veiligheid van het voer, dat hij aan zijn dieren voert, hoewel hij zelf slechts beperkte controlemogelijkheden heeft. Ook de producenten van veevoer hebben een probleem. De methoden op dioxinecontaminatie te kunnen opsporen zijn tegenwoordig relatief kostbaar en gecompliceerd en kunnen daarom door de meeste producenten van diervoer niet direct bij de productie voor iedere lading worden uitgevoerd. Als GIQS-partner test de universiteit van Bonn nu bijvoorbeeld een methode voor een vereenvoudigde screening op schadelijke stoffen, waarbij dioxine niet wordt vergeten. In het kader van het SafeGuard-project is een andere werkgroep bezig met de risicobeoordeling van schadelijke stoffen in aarde, planten, voer en levensmiddelen en onderzocht hierbij in eerste instantie de opname van geperfluoreerde en gepolyfluoreerde chemicaliën (PFC) via de voedselketen.

Vertrouwen scheppende maatregelen moeten worden verbeterd

De vertrouwen scheppende maatregelen in de ketenoverkoepelende kwaliteitscommunicatie in Duitsland kunnen bovendien nog wel wat worden verbeterd. De diervoederbranche in Nederland is na het laatste dioxineschandaal in 2004 begonnen met het ontwikkelen van autonome leveranciersaudits en grondstofonderzoek, o.a. door het opzetten van databanken voor gemeenschappelijke beoordeling van leveranciers van mengvoerproducenten. De Nederlandse partner van GIQS Chainfood BV uit Arnhem heeft één van deze systemen voor

Nederland ontwikkeld en is ook bezig met het uitwerken van een Duitse oplossing. „In het kader van het SafeGuard-project proberen wij via grensoverschrijdende uitwisseling van ervaringen door de zakenwereld gefinancierde en openbare kwaliteitswaarborgingssystemen te verbeteren en controlecriteria te unificeren resp. verder te ontwikkelen“, zo legt Prof. Dr. Brigitte Petersen van de afdeling preventief gezondheidsmanagement van de universiteit Bonn uit. „Daarbij willen wij bijvoorbeeld de controleprocessen optimaliseren door het invoeren van branchespecifieke standaarden zoals uniforme monsternemingsprotocollen of controlerapporten.“

Met name voor wat de grensoverschrijdende Duits-Nederlandse samenwerking in de agrarische en voedingssector betreft, kan GIQS terugkijken op een ervaring van inmiddels tien jaar en tal van projecten. De organisatie werd in 2001 door de agrarische faculteiten van de universiteiten van Bonn en Wageningen (NL) opgericht.